

Bestandsvurdering etter jakta i 2011

Viser til utviklet statistikk. Utdrag av denne distribueres til alle deltagende vald / jaktfelt, berørte kommuner og NINA.

Registrerer at arealgrunnlaget er justert opp ca. 3500 daa, og at det nå er 29 vald / jaktfelt og 190 jaktlag knyttet til ERRØ.

Areal, kvote og skutte dyr i ERRØ fordeler seg på kommunene som følger:

➤ Aurskog-Høland	14 jaktfelt	815.245 daa	38,8 %	- kvote	506	skutt	431	85,2 %
➤ Fet / Sørums	1 vald	140.138 "	6,7 "	- "	93	"	93	100,0 "
➤ Nes	3 "	159.708 "	7,6 "	- "	81	"	72	88,9 "
➤ Kongsvinger	1 "	103.700 "	4,9 "	- "	56	"	50	89,3 "
➤ Sør-Odal	3 "	206.615 "	9,8 "	- "	177	"	142	80,2 "
➤ Eidskog	7 "	675.651 "	32,2 "	- "	420	"	362	86,2 "
SAMLET		29 v/j.f. 2.101.057 daa			- kvote 1 333	skutt 1 150		86,3 %

Observasjoner viser at produksjon i 2011 er svak, og svekkelsen startet i 2010. Kalv pr. ku er på 0,60, en nedgang fra 0,74. Andel kuer uten kalv er 50 % en økning fra 41 % 2009 (43 % i 2010). Innsatsen er redusert med 2 % mens antall observasjoner er redusert med 15. Timer pr. observasjon er øket fra 12 til 14. Okseandelen i forhold til kuer er øket fra 1,94 til 1,83. Generelt ser vi en redusert bestand.

Kvote i 2011 samlet var 1333 dyr en reduksjon på 6,5 %, og gjennomsnittlig kvotegrunnlag er redusert fra 1471 daa til 1576 daa.

Avskytingen hadde i 2010 en fellingsprosent på "lave" 91,4. Nå i 2011 er den ytterligere redusert til 86,3 %. Kalveandelen på skutte dyr er på 25 %, tilnærmet samme nivå som i 2010. Reduksjonen fra 31 % i 2009 er knyttet til endret forvaltning i Aurskog-Høland der andel skutte kalver i 2010 er på 13 %, de har 17,4 % i 2011. Med de nedklassifiserte (73 dyr) er skutte eldre dyr hele 42,9 %. Trekket de nedklassifiserte dyr fra, er avskytingen av eldre dyr på 37 %, en økning fra 30 % i 2009. Kjønnfordelingen alle dyr er 48/52 % (ku / okse). Snittfordelingen i perioden 2001 – 2010 er 47/53 %. Kjønnfordelingen på skutte 1 ½ og eldre dyr er 45,9/54,1 (ku / okse).

Utvidet jakttid. Registrerer at 52 % av jaktlagene benytter anledningen til å jakte i november. Så vel innsats, observasjoner og avskyting ligger på henholdsvis 13, 12 og 10 % av det samlede under jakta.

Vektutviklingen over tid har resultert i eget prosjekt og flere aktiviteter for å avklare årsaken. I 2008 så vi en markert bedring, vekt nivået kom i overkant av snittvekta i perioden 1999 – 2008. Vi ser at vi i 2009 igjen ligger under snittvekta i 10-årsperioden. Lave vekter registreres i 2010 mens nivået igjen har kommet opp i snittvekta i 2011.

Jaktform ble i år rapportert fra 179 av 190 jaktlag. Løshund har i de siste fire år vært benyttet av over 72 % av jaktlagene. Dette til tross for at vi har ulv i områdene. Flere jaktlag kombinerer jaktformer og ca. 54 % av jaktlagene benytter bandhund. Drivjakt benyttes av 8 % av jaktlagene.

Rovdyrobservasjoner i 2011 er 2 gauper og 20 ulv. I 2010 var det 11 og 2009 4 ulver. Registrerer at ulv har økt aktivitet. Konsekvensene av det kan følges opp i valdenes bestandsplaner.

Hjorten har kommet, og noen områder i ERRØ har hjortejakt. Antall observasjoner i 2008, 2009 og 2010 var henholdsvis 10, 15 og 30 hjort. Observasjonene under elgjakta 2011 var 18. Trolig må vi forvente at hjorten har kommet for å bli og det blir en oppgave å forvalte den bestand som etablerer seg.

Hele ERRØ ligger til grunn for ovenstående. Avvik fra dette vil man registrere for den enkelte kommune. Her fremkommer variasjoner i kvotegrunnlag, fellingsprosent, avskyting av type dyr og observasjoner. Flere av disse avvik og variasjoner er forårsaket av de mål som er gitt i bestandsplanene. Grunnlag for å vurdere dette har valdene i data som er utviklet for hver kommune.

Gir noen kommentarer kommunevis:

- **Aurskog-Høland** - kvotegrunnlag 1.611 daa.
 - Tid pr. observasjon øket fra 10,6 til 12,4 timer. - Produksjonen er svak: 0,60 kalv/ku, 1,2 per kalvku.
 - Forholdet ku/okse er bra: 1,84. - Kjønnfordeling skutte dyr som målsatt 49 / 51.
 - Fellingsprosenten redusert fra 92,5 til 85,2. - Skutt 17 % kalv, 39 % ungdyr og 44 % eldre.
 - Vektene noe lavere enn foregående år. - Redusert kalveuttak gir i større uttak av produksjonsdyr.

Har 3-årig bestandsperiode 2010 - 2012 der målet er å øke avskytingen med 10 % fordelt på 48 % enslige hunndyr, 35 % piggokse og 17 % storokse.
- **Fet / Sørums** - kvotegrunnlag 1.507 daa.
 - Kvotenivået gir stor bestand, kvote bør høynes. - Produksjonen stabil og meget stor; 0,88 og 1,38.
 - Meget stor oksebestand – ku/okse – 1,15. - Avskytingsprosent 100 uten utvidet jakttid.
 - 40 % av de skutte var eldre dyr. - Registrerer 2 nedklassifiserte; ei ku og en okse.
 - Vektene er bra, nivået noe over ERRØ, - Tid pr. observasjon er som 2010 15,9 timer.
- **Nes** - kvotegrunnlag 1.972 daa.
 - Bestanden svekket; obs.sjon 28 % - innsats 8 %. - Produksjonen lav; registrerer 0,50 og 1,14.
 - Fellingsprosenten sunket fra 97,9 til 88,9 %. - Kjønnfordeling 44 / 56 ku/okse. OK - stor oksebestand.
 - Forholdet ku / okse fra 1,39 til 1,45. - Vektnivået er høyt i 2011; høyere enn ERRØ.
 - Tid pr. observasjon øket fra 12,2 til 15,9 timer.
- **Kongsvinger** - kvotegrunnlag 1.852 daa.
 - Stabil bestand. - Observasjoner opp 26 % mens innsats opp med 34.
 - Produksjonen er fortsatt stabilt meget lav. - Kjønnfordeling åringer og eldre 44 / 56 (ku / okse) !
 - Tid pr. observasjon øket fra 10,5 timer til 11.1. - Kjønnfordeling kalver 69 / 31 (ku / okse) !
 - Fellingsprosenten sunket fra 98,2 til 89,3. - Vekter på nivå med ERRØ.
- **Sør-Odal** - kvotegrunnlag 1.167 daa.
 - Kjønnfordeling eldre: 51 / 49 (ku / okse). - Produksjonen lav: 0,55 kalv/ku, 1,08 per kalvku
 - Forholdet ku / okse endret fra 1,7 til 1,61. - Fellingsprosenten redusert fra 94,7 i 2008 til 80,2.
 - 54 % eldre dyr skutt, etter nedklass. 42 %. - 18,9 % av eldre dyr ble nedklassifisert.
 - Vektene noe lavere enn snittvekta for ERRØ. - Kvotene meget høye og økt fra 1229 til 1167.
 - Tid pr. observasjon øket fra 16,7 timer til 19.1.

Alle vald har bestandsplaner gjeldende fra 2010 med 5 års varighet. En viktig målsetting er å redusere bestanden med 20 – 30 % i løpet av de første årene. Her er de godt i gang.
- **Eidskog** - kvotegrunnlag 1.609 daa.
 - Observasjoner redusert 15 % og innsats 3. - Produksjonen sunket: 0,58 kalv/ku, 1,17 per kalvku.
 - Oksebestand fortsatt lav: ku/okse på 2,20. - Fellingsprosenten er redusert fra 89,8 % til 86,2.
 - Kjønnfordeling 46/54, husk det er få okser - Vektene følger ERRØs nivå, det finnes svake områder.
 - Andel eldre dyr 31 % etter nedklassifiseringene - Samlet var det 16,6 % av eldre dyr som ble nedklassifisert.
 - Registrerer noe redusert bestand med få okser. - Tid pr. observasjon er nå økt fra 12,3 timer til 14,1.

Samlet gir dette grunnlag for følgende (kvotegrunnlag 1576 daa.):

- **Bestanden**
 - Bestanden har i alle år fra 2001 vært stabil med en svak økning. Dette til tross for stigende kvoter. For de fleste områder er det et mål å redusere bestanden. Mye tyder på at man maksimalt har belastet beitegrunnlaget i flere områder.
 - Produksjonen ble noe redusert i 2010, og en større reduksjon fikk man i 2011. Årsaken er trolig tung avskyting av produksjonsdyr som sammen med økede kvoter får konsekvenser. Hertil kan økt ulvebestand få betydning.
 - ERRØ, kommuner og vald bør vurdere føringer som gir en ønsket bestandsutvikling.
- **Kvote**
 - Arealgrunnlaget varierer i og mellom kommuner og vald, og grunnlaget for regulering mot ønsket bestand bør ligge til grunn allerede for jakta i 2012.
 - Kvotenivået er nå på et nivå som reduserer bestanden, og det finnes varianter der bestanden nå er tilfredsstillende redusert. På ett tidspunkt bør kvotene justeres ned når bestandsnivået vurderes som tilfredsstillende. Går det for lenge vil fellingsprosenten gi de klare signaler.
 - ERRØ ser at det er områder som har stor bestand og grunnlag for kvoteøkning i 2012.
 - Sammen bør vi avklare omfanget av dyr som ulven tar. Dette kan prege de kvotene vi setter.

➤ **Avskyting**

- Fellingsprosenten 91,4 var den laveste i årene 2001 – 2010, men i 2011 var den nede på 86,3. Dette til tross for at vi hadde en kvotereduksjon på 6,5 %. Trolig vil vi oppleve lavere fellingsprosjenter i de årene som kommer.
- Større avskyting av produksjonsdyr er også et middel som flere områder benytter som et ledd i bestandsreduksjon, og dette kommer i tillegg til høye kvoter.
- Nedklassifisering bør prege avskyttingsplanen for eldre dyr. Om det felles ku på 1 ½ eller 2 ½ år har trolig liten betydning. Positivt blir det at kjønnsfordelingen blir bedre og at vi tar ut lette / svake dyr. Nedklassifiseringene hjelper også jegeren ved vanskelige vurderinger.
- Det er viktig at kvoten for eldre dyr justeres i forhold til forventet omfang av nedklassifisering.

➤ **Vekter**

- Vektene i 2011 hadde et nivå som var tilfredsstillende, vektene var oppe på snittnivå til de siste 10 årene. Våren og sommeren var våt og gav trolig elgen tilfredsstillende næring. Det var vel også årsaken til at det var lite åkerelg.
- I enkelte områder er det markert lavere vekter enn beregnet gjennomsnitt. Det er grunnlag for å følge dette opp på vald- / jaktfeltnivå. Datagrunnlaget er beregnet og foreligger for perioden 2003 – 2011. ERRØ følger i eget prosjekt vektutviklingen på ungdyr. Her er ERRØ delt i 10 områder. Svakt beitegrunnlag er forhold vi søker å få avklart.

➤ **Utvidet jakttid**

- Det registreres entydig positive erfaringer med utvidet jakttid. Den utvidede jakttid er vedtatt og godkjent i 5 av 7 kommuner i ERRØ frem til år 2011. Nye jakttider er presentert i en høring, og det forventes en avklaring med det første da det skal være gjeldende fra år 2012.
- ERRØ anbefalte jakt frem til 23.desember.

Lars-Ole